

Informationsbrev Patientjournalen

4 maj 2026

Innehållsförteckning

1 Allmänt	3
1.1 Planerade driftstopp	3
1.2 Driftstörning internet 19 maj	3
1.3 Utökad driftinformation	4
1.4 Inga nya enheter under sommaren	4
1.5 Inaktivering av enheter som använder Patientjournalens system	4
2 Allmänt Cosmic	4
2.1 Påminnelse: Förbered inför krav på extra SITHS-inloggning till Cosmic	4
2.2 Skaffa mobilt SITHS (SITHS eID)	5
2.3 Kommande reservrutin vid tillfälligt saknat ordinarie SITHS-kort	5
3 Cosmic Resursplanering	6
3.1 Påminnelse: Uppdaterade SMS- och e-postpåminnelser	6
3.2 Mindre justering i kallelsebrevet <i>Videobesök_VT</i>	6
3.3 Mindre justering i kallelsebrevet <i>Op_Inskriv_Inlägg_Beh_VT</i>	7
3.4 Mindre justering i kallelsebrevet <i>Annan_enhet_adress_ort_telefon_VT</i>	8
4 Cosmic Vårdadministration	9
4.1 Påminnelse - Utbyte av betalterminaler i självbetjäningsterminaler	9
5 Cosmic Remiss	9
5.1 Ändringar kopplat till remittering vid misstänkt bröstcancer	9
6 Cosmic Vårdokumentation	9
6.1 Påminnelse - Rensning av globala filter	9
6.2 Förändringar in- och utfarter	10
6.3 Tillägg av Subkutan venport i vallista under sökord Implantat	10
7 Cosmic Översikter	10
7.1 Förvald dashboard i patientöversikten	10
8 ExorLive	10
8.1 Globala mallar	10
9 MittVaccin	12
9.1 Dosintervall för Gardasil	12
10 NPÖ	12
10.1 Krav på SITHS-kort med tillitsnivå 3 för inloggning till NPÖ	12
11 Pascal	13
11.1 Krav på SITHS-kort med tillitsnivå 3 för inloggning till Pascal	13
12 ROS	13
12.1 Förändrad rutin vid mottagande av ej elektroniskt skickade prover till klinisk mikrobiologi	13

1 Allmänt

1.1 Planerade driftstopp

Kommande driftstopp under våren:

Cosmic

- Torsdag 7 maj kl. 23.00 – 04.30
- Torsdag 11 juni kl. 23.00 – 02.00

ROS, Cytodos, Komplementjournalen

- Torsdag 7 maj kl. 23.15 – 00.00
- Torsdag 11 juni kl. 23.15 – 00.00

Planerade driftstopp under hösten:

Cosmic

- Torsdag 13 augusti kl. 23.00 – 02.00
- Torsdag 10 september kl. 23.00 – 02.00
- Torsdag 8 oktober kl. 23.00 – 07.30
- Torsdag 12 november kl. 23.00 – 04.30
- Torsdag 10 december kl. 23.00 – 02.00

ROS, Cytodos, Komplementjournalen

- Torsdag 13 augusti kl. 23.15 – 00.00
- Torsdag 10 september kl. 23.15 – 00.00
- Torsdag 8 oktober kl. 23.15 – 00.00
- Torsdag 12 november kl. 23.15 – 00.00
- Torsdag 10 december kl. 23.15 – 00.00

Under dessa driftstopp utförs tekniskt underhåll och samtidigt införs eventuella rättningar/uppdateringar. Planeringen är till för att undvika oplanerade akuta driftavbrott för vårdverksamheten.

Under driftstopp används manuella reservrutiner, se [Reservrutiner Patientjournalen](#) på intranätet.

Mer detaljerad information för respektive datum kommer att finnas under [Driftinformation](#) på intranätet samt på [Vårdgivarwebben – Journalportal kommun](#).

Vänligen sprid detta till berörda och se till att manuella reservrutiner är kända. Det är enbart vid avvikelser från ovanstående planering som e-postmeddelande skickas som komplettering till den information som finns under IT-driftinformation. Avvikelse innebär att driftstoppet ställs in eller flyttas.

1.2 Driftstörning internet 19 maj

Den 19 maj kommer det under ca 30 min efter kl. 17 att vara driftstörningar i Region Östergötlands internet-förbindelse. Detta då utrustning byts ut mellan kl. 15 och kl. 18.

Vi rekommenderar att ni använder reservrutiner kl.17-18, då systempåverkan är oklar. Flera av Patientjournalens system, eller delar inom till exempel Cosmic, använder internet för att kommunicera externt och vi kan inte garantera full funktionalitet.

För användare som ansluter till Region Östergötlands IT-miljö externt kommer systemen vara helt onåbara. Information har även gått ut via [drifthändelse](#) på intranätet.

1.3 Utökad driftinformation

Efter uppgraderingen av Cosmic 12–13 mars uppkom stora problem som visade sig bero på en överbelastad databasserver. Problem pågick fram till ungefär kl.11 på fredagsmorgonen och när man åter kunde nå Cosmic så började andra felärenden kopplat till uppgraderingen inkomma.

Flera av problemen löstes kort efter uppgraderingen men vissa problem kvarstår än idag. Leverantören och Patientjournalen jobbar i ett nära samarbete för att hitta lösningar och driftsätta rättningar så snabbt som möjligt.

För att enklare besvara de frågor som kommer in och ge en samlad bild av pågående felärenden har information samlats på [Patientjournalens startside på intranätet](#) under rubriken *Utökad driftinformation*. Innehållet uppdateras i takt med att det finns ny information.

1.4 Inga nya enheter under sommaren

2026-06-08 – 2026-08-16 råder förändringsrestriktivitet inom Centrum för Medicinsk teknik och IT och inga större konfigurationsändringar genomförs.

Sista datum för ny beställning vårdande enhet innan sommaren är **2026-05-25**.

Utifrån ovanstående så kommer inga beställningar av nya enheter eller inaktiveringar av enheter i Patientjournalen hanteras förrän **vecka 34**.

1.5 Inaktivering av enheter som använder Patientjournalens system

Vid avveckling av enhet måste all vårddata tas om hand. I de flesta fall kan och bör städarbetet påbörjas långt i förväg.

Vårddata ska vara hanterad innan verksamheten beställer stängning av enheten. Använd dokument [Checklista inför stängning/omorganisation enhet Patientjournalen](#) som stöd vid städarbetet.

På [Patientjournalens sida på intranätet](#) kan du läsa mer om enhetsförändringar.

2 Allmänt Cosmic

2.1 Påminnelse: Förbered inför krav på extra SITHS-inloggning till Cosmic

Information har tidigare gått ut om att en extra inloggning till Cosmic kommer att införas efter sommaren för att leva upp till skärpta inloggningskrav i patientjournalssystemet, se [Patientjournalens informationsbrev 2026-04-07](#)

Påminner om att det är viktigt att förbereda redan nu för att säkerställa att du kan logga in i Cosmic den dag förändringen genomförs.

Alla som använder Cosmic:

- behöver ha ett ordinarie SITHS-kort eller ett reservkort med tillitsnivå 3
- rekommenderas att skaffa Mobilt SITHS

Vid frågor om SITHS-kort eller Mobilt SITHS:

Kontakta din lokala SITHS-administratör eller lägg ett [ärende till Stöd och service](#)

Vid frågor om inloggningsmetoden till Cosmic och bakgrund till förändringen kontakta [Patientjournalen genom ärende till Stöd- och service](#).

2.2 Skaffa mobilt SITHS (SITHS eID)

Alla Cosmicanvändare rekommenderas att skaffa sig Mobilt SITHS.

Ladda ner appen *SITHS eID* till din mobil och aktivera med hjälp av ditt SITHS-kort, se instruktion [Mobilt SITHS](#).

Mobilt SITHS kommer behövas för att *kunna arbeta på distans i Cosmic* via cap.regionostergotland.se om datorn saknar kortläsare. Aktuellt exempelvis vid jour eller beredskap i hemmet.

Mobilt SITHS kommer också vara *reservlösning* för att komma in i Cosmic om man tillfälligt inte har tillgång till sitt SITHS-kort.

2.3 Kommande reservrutin vid tillfälligt saknat ordinarie SITHS-kort

När den extra inloggningskontrollen till Cosmic är införd efter sommaren finns följande alternativ till reservrutin om man tillfälligt saknar sitt ordinarie SITHS-kort:

- Aktivera reservkort med tillitsnivå 2 för att möjliggöra inloggning till dator/citrix och använd sedan inloggningsmetod Mobilt SITHS till Cosmic
 - Förutsätter att du har tillgång till mobil där du tidigare aktiverat Mobilt SITHS
- Aktivera reservkort med tillitsnivå 3
 - Dessa reservkort kan bara lämnas ut på vissa platser och tider. [Läs mer här](#).
 - Arbete pågår med att möjliggöra utgivning av reservkort med tillitsnivå 3 på samtliga sjukhus. Mer info kommer när rutin för detta är beslutad
- Aktivera reservkort med tillitsnivå 2 för att möjliggöra inloggning till dator/citrix och arbeta sedan enligt reservrutin som under driftstopp Cosmic
 - Med tillitsnivå 2 nås Cosmic Läskopia där man kan *läsa* patientinformation men inte registrera ny.

3 Cosmic Resursplanering

3.1 Påminnelse: Uppdaterade SMS- och e-postpåminnelser

Som vi informerat om i Patientjournalens månadsbrev april kommer samtliga SMS- och e-postpåminnelserna i Cosmic att uppdateras **den 5–15 maj!**

För mer information om vad kommande uppdateringar innebär, se filmen [Uppdaterade SMS- och e-postpåminnelser](#) (ca 8 min).

Frågestund

Det kommer att hållas ytterligare en digital frågestund där vem som helst kan ansluta på nedanstående länk för att ställa eventuella frågor utifrån uppdateringarna:

13 maj kl. 15.00, [anslut här](#)

Aktivera ytterligare vårdtjänster

Om man som verksamhet önskar aktivera ytterligare vårdtjänster för SMS- och e-postpåminnelser, utifrån att *typ av besök* nu anges i påminnelserna, sker det via Stöd och service från och med den **18 maj** via detta [formulär!](#)

Om man önskar mer grundläggande information om SMS- och e-postpåminnelser rekommenderas utbildningsfilmen [SMS- och e-postpåminnelser i Cosmic](#) eller manualen [SMS- och e-postpåminnelser i Cosmic](#) som också innehåller beskrivning av den nya funktionaliteten.

3.2 Mindre justering i kallelsebrevet *Videobesök_VT*

I kallelsebrevet *Videobesök_VT* finns det en pop-upruta där man får välja vilken länk/app som ska användas för videobesöket. Tidigare har man valt utifrån vilken plattform som patienten ska använda, men nu är valen utifrån den plattform som vårdpersonalen ska använda för besöket:

1. Valen *Din vård* och *Din vård (till vårdnadshavare)* har därför ändrats till **Visiba** för att förtydliga vilket system som ska användas. Det är nu mera också bara ett val då det är samma textinnehåll till både patient och vårdnadshavare. Det är dock fortfarande möjligt att välja att kallelsen ska vara riktad till vårdnadshavare.
2. Valet *1177Direkt (Gäller även till vårdnadshavare)* har tagits bort då den inte är aktuell.
3. Valen *Min Hälsa/1177 (Besök via videolänk Cosmic)* samt *1177 till vårdnadshavare (Besök via videolänk i Cosmic)* har ändrats till **Besök via videolänk Cosmic** samt **Besök via videolänk Cosmic till vårdnadshavare**, för att förtydliga vilket system som ska användas.

3.3 Mindre justering i kallelsebrevet *Op_Inskriv_Inlägg_Beh_VT*

I kallelsebrevet *Op_Inskriv_Inlägg_Beh_VT* finns det en popup-ruta och enligt önskemål från vårdverksamheten har vi lagt till ytterligare en fråga så att det är möjligt att ange om besöket ska genomföras på annan enhet och/eller plats. Om inget anges i dessa rutor hämtas enhetens ordinarie namn och adress till kallelsen.

Utifrån önskemål har vi även tagit bort den hårdkodade informationen om att noga läsa igenom eventuell bifogad information, eftersom många inte använder sig av detta.

Region Östergötland
Distriktsköterskemottagningen
Vårdcentralen Lyckoma, Lasarettsgatan 37
591 85 Motala

Sid 1 av 1

Kallelse till operation

Välkommen till **[Patientens namn]**

Inför besöket: **Läs noga igenom eventuellt bifogat material inför din operation. Här visas det som skrivs i rutan Särskild information i bokningsunderlaget.**

Datum och tid: **Torsdagen den 16 april 2026 kl 10:00**

Vårdpersonal: **Specialistläkare Martina Andersen**

Om man har behov av att uppmana patienten till detta, är det möjligt att göra det i något av fritextfälten, se [Kallelsens uppbyggnad](#) för mer information.

3.4 Mindre justering i kallelsebrevet *Annan_enhet_adress_ort_telefon_VT*

I kallelsebrevet *Annan_enhet_adress_ort_telefon_VT* finns det en popup-ruta och enligt önskemål från vårdverksamheten har vi lagt till ytterligare en fråga så att det är möjligt att ange olika betalsätt. Om inget anges i denna ruta presenteras standardtexten vid rubriken *Betalning*.

Ange parametervärden

Här anger du om kallelsen ska skickas till vårdnadshavare. Klicka på dropdown:en och välj vårdnadshavare, annars lämna fältet blankt. **Vårdnadshavare**

...

Här kan du skriva annat namn på enheten. Om du inte skriver något kommer enhetens ordinarie namn att visas. **Annat namn(callingBodyReport)**

...

Här kan du skriva annan adress och ort till enheten. Om du inte skriver något kommer enhetens ordinarie adress och ort att visas. **Annan adress(callingBodyReport)**

...

Här kan du skriva annat telefonnummer och telefontid till enheten. Om du inte skriver något kommer enhetens ordinarie telefonnummer och telefontid att visas. **Annan telefon(callingBodyReport)**

...

Ange eventuellt annat betalningssätt. Anges inget hämtas en standardtext till rubriken "Betalning" som i övriga kallelser. **Betalningssätt(callingBodyReport)**

...

En faktura kommer att skickas till dig.
Besöket är kostnadsfritt.

OK Avbryt

4 Cosmic Vårdadministration

4.1 Påminnelse - Utbyte av betalterminaler i självbetjäningsterminaler

Information har sedan tidigare gått ut gällande arbetet med att ersätta betalkortterminalerna i samtliga självbetjäningsterminaler inom Region Östergötland, se [Patientjournalens informationsbrev 2026-01-12](#).

Arbetet kommer att starta på allvar efter sommaren och vi vill påminna om att det kan komma att innebära störningar och att terminalen blir otillgänglig för patienter under installationen.

5 Cosmic Remiss

5.1 Ändringar kopplat till remittering vid misstänkt bröstcancer

Gäller från 4 maj

Vid misstanke om bröstcancer ska remitteringen nu alltid göras direkt till *Bröstenheten* och inte via remittering till *Enheten för samordnad cancerutredning*.

Förändringen innebär också att kriteriet *Suspekt knöl i armhålan* lyfts bort vid remittering till *Bröstenheten* och återfinns från och med den 4 maj endast vid remittering till *Enheten för samordnad cancerutredning* under frågeställning *Cancer utan känd primärtumör* och avgränsas inte längre till att endast gälla kvinnor.

Vid en övergångsperiod kommer bröstcancerdelen att finnas kvar i remissmallen för samordnad cancerutredning men den kommer att tas bort helt i mitten av augusti 2026.

6 Cosmic Vårdokumentation

6.1 Påminnelse - Rensning av globala filter

I Informationsbrev 260407 informerades om att Cosmic-förvaltningen/Patientjournalen har sett över de globala filter som idag finns upplagda i Cosmic och upptäckt att många av dessa är inaktuella.

Om er verksamhet regelbundet använder något/några av de filter som presenteras i föregående informationsbrev och ni därför önskar ha det kvar vill vi ha återkoppling omgående till vdpj@regionostergotland.se.

8 maj kommer filter att justeras utifrån tidigare utskickad lista och där vi inte fått återkoppling om att filter behöver finnas kvar.

6.2 Förändringar in- och utfarter

Gäller från 18 maj.

Förändringar kommer göras i dokumentationslösningen för in- och utfarter. Centralvenösa infarter kommer delas upp och få separata sökord för CVK, CDK, PICC-line och vi kommer lägga till ett nytt sökord för *Portnål subkutan venport*.

Inläggningen av CVK och CDK görs fortsättningsvis i mallen *Centralvenös infart - inläggning (3)* och valet för det kommer tas bort i dokumentationen under CVK och CDK i och med förändringen.

PICC-line kommer att ha kvar alla nuvarande val.

Portnål subkutan venport blir ett eget sökord med alla val som finns idag.

Inläggning av subkutan venport dokumenteras i mall *Centralvenös infart - inläggning (3)* och ska också dokumenteras under sökord *Implantat*.

6.3 Tillägg av Subkutan venport i vallista under sökord Implantat

Gäller från 18 maj.

Subkutan venport ska dokumenteras under sökord *Implantat* i *Medicinsk bakgrund* och själva inläggningen av den dokumenteras i mall *Centralvenös infart - inläggning (3)*.

7 Cosmic Översikter

7.1 Förvald dashboard i patientöversikten

Vid användande av patientöversikten visas en förvald dashboard för till exempel din verksamhet eller yrkesroll. Det går sedan att byta till en annan dashboard genom att klicka på dashboardens namn/den lilla pilen vid sidan om namnet och välja en annan.

Vilken dashboard som visas som förvald beror på inställning som hanteras av Patientjournalen. Det är möjligt för till exempel en verksamhet, en yrkesgrupp med flera att ändra vilken dashboard som är förvald.

Vid önskemål om nytt förval av dashboard hänvisar vi till manual [Beställningar Cosmic Patientöversikt](#) i Dokumenta för vidare instruktioner.

8 ExorLive

8.1 Globala mallar

En ny funktion är numera tillgänglig i ExorLive.

Man kan dela mallar till alla användare av ExorLive, till exempel andra regioner, kommuner, privata vårdgivare med mera. Detta möjliggörs via den nya funktionen *Globala mallar*.

Obs! Tänk på att **alla** ExorLive användare ser dessa mallar!

Tillvägagångssätt:

Skapa upp en mall. När du ska spara mallen så använder du dig av det nya alternativet **Globalt – Synligt för alla instruktörer i hela ExorLive**, se nedan.

Spara träningsprogram

Spara program på en kontakt
 Spara som förslag/mall

Titel: RÖ - Test globala mallar

Beskrivning:

Dela med: **Globalt**
 Synligt för alla instruktörer i hela ExorLive

Vald enhet: **Globalt**
 Synligt för alla instruktörer i hela ExorLive

När du söker på Träningsprogram syns de Globala mallarna längst till höger, se nedan.

ÖVNINGAR 100+ TRÄNINGSPROGRAM 213+

Alla 213 Av mig 13 Av min organisation 113 ExorLive 65 **Globala 35**

Rehab axel	Rörlighet nacke/skuldra	Plantarfascit	Tennisarmbåge
Övningar: 11	Övningar: 10	Övningar: 6	Övningar: 5

Namnstandard för Globala mallar

Alla globala mallar som är skapade av oss inom Region Östergötland ska ha ett prefix, RÖ – xxxxx, se nedan.

Spara träningsprogram

Spara program på en kontakt
 Spara som förslag/mall

Titel: RÖ - Test globala mallar

Beskrivning:

9 MittVaccin

9.1 Dosintervall för Gardasil

Från och med 6 maj kommer vaccin *Gardasil 9* justeras så att förvalda dosintervallen blir korrekta utifrån patientens ålder när vaccinet ordineras och dokumenteras i patientens journal.

Är patienten mellan 9 och 26 år är förval *Normal* och är patienten 27+ visas *Över 27 år* när dos väljs. Doser kan vid behov manuellt justeras.

Motsvarande inställning finns idag för vaccination av TBE. Där det visas *Över 50 år* om patienten är 50+.

10 NPÖ

10.1 Krav på SITHS-kort med tillitsnivå 3 för inloggning till NPÖ

Från och med 1 juli 2026 skärps kraven för åtkomst till Nationella läkemedelslistan NLL. För åtkomst till NLL-modulen via NPÖ (Nationella patientöversikten) krävs då att man loggar in med SITHS med tillitsnivå 3. Ordinarie SITHS-kort har tillitsnivå 3 medan många reservkort enbart har tillitsnivå 2. Säkerställ därför att du har ordinarie SITHS-kort innan 1 juli 2026.

Observera att kravet på tillitsnivå 3 inte gäller själva inloggningen i NPÖ utan enbart åtkomst till NLL-modulen.

För mer information se [Ineras sida](#).

11 Pascal

11.1 Krav på SITHS-kort med tillitsnivå 3 för inloggning till Pascal

Från och med 1 juli 2026 skärps kraven för åtkomst till Nationella läkemedelslistan, NLL. För åtkomst till Pascal krävs då att man loggar in med SITHS med tillitsnivå 3. Ordinarie SITHS-kort har tillitsnivå 3 medan många reservkort enbart har tillitsnivå 2. Säkerställ därför att du har ordinarie SITHS-kort innan 1 juli 2026.

Om man startar Pascal via webben istället för via uthopp från Cosmic finns även möjlighet att logga in med Mobilt SITHS. För mer information se [Ineras sida](#).

12 ROS

12.1 Förändrad rutin vid mottagande av ej elektroniskt skickade prover till klinisk mikrobiologi

Vårdenheter glömmer ibland att registrera prover som provtagna/skickade i ROS ("F10:a") innan proverna skickas fysiskt till klinisk mikrobiologi. Trots utbildningsinsatser under många år är en del prover fortsatt oregistrerade vid ankomst till klinisk mikrobiologi. Odlingsprover tas oftast just innan antibiotika sätts in och behöver hanteras relativt direkt, det vill säga det är inte patientsäkert att ställa dem åt sidan eller inte utföra analysen om man glömt skicka den i ROS.

Vår befintliga rutin är att i första hand ringa till beställande enhet för att få provet "F10:a". Om vi inte får tag i någon som kan hjälpa oss på vårdenheten så registrerar vi provet själva som en pappersremiss, vilket är tidskrävande och innebär mindre spårbarhet, då svaret går till vårdenheten med kommentar: *Remissen var vid provets ankomst ej skickad elektroniskt till laboratoriet för Klinisk mikrobiologi*. Svaret kan därför ej skickas till vårdgivande läkare utan går till vårdenheten.

För akutmottagningar och jourcentraler kan vi lösa detta genom att webbscanna provet, det vill säga vi får igenom det ändå, men tid för provtagning kommer att bli samma tid som provet ankom till oss. Prover som registreras på detta sätt får en automatisk kommentar som tydliggör att provet vid ankomst inte var korrekt registrerat för provtagningstid, men innehåller all data i övrigt.

Den nya rutinen kommer att innebära att vi fortsatt försöker ringa provtagande enheten, men sedan själva skickar proverna elektroniskt i ROS, då vårdenheten glömt att göra det. Proverna kommer att få samma kommentar om att provet inte var elektroniskt skickat av vårdenheten. Den nya rutinen kommer att införas den 1 juni 2026.

Vi tackar så mycket för gott samarbete, de allra flesta prover är korrekt hanterade i ROS och vi har förståelse för att man ibland glömmer!

[Lena Serrander](#)

Överläkare, medicinskt ledningsansvarig
010-103 9509
Klinisk mikrobiologi, Diagnostikcentrum

[Stefan Johansson](#)

Verksamhetschef
0706-585945
Klinisk mikrobiologi, Diagnostikcentrum